

שימור ופיתוח היילכו שניהם יחדיו?!

כיתה ו'

טי"ו בשבט, ראש השנה לאילנות, הפך עם התחדשות הציונות לתאריך המציין את היחס לסביבה, לטבע, לקשר בין האדם לאדמה ולאחריות האדם כלפי הטבע. בארץ ישראל השמירה על הטבע אינה כמו בכל העולם. יש בה את המרכיב הפשוט שיש בכל העולם - חיים בטבע ואחריות כלפי הדור הבא, אך יש בה מרכיב נוסף - היחס לטבע בארץ ישראל משקף את היחס שלנו לגאולה ואת השמחה במציאות של עם ישראל בארצו.

בדברים פרק כ"ו, פסוקים א'-י"א מתואר תהליך העלאת הביכורים, שהשמחה מהווה מרכיב קריטי בו: "והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה וישבת בה. ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארץ אשר ה' אלקיך נתן לך ושמחת בטנא והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם... וענית ואמרת לפני ה' אלקיך: "ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב. וירעו אתנו המצרים ועינונו ויתנו עלינו עבדה קשה. ונצעק אל ה' אלקי אבותינו וישמע ה' את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו... ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת, ארץ זבת חלב ודבש. ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתתה לי ה'". והנחתו לפני ה' אלקיך והשתחוית לפני ה' אלקיך, ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך ולביתך, אתה והלוי והגר אשר בקרבך".

השמחה היא חלק אינטגרלי ממצוות הבאת הביכורים ומעידה על היחס של מביא הביכורים לטבע ולהתפתחות הארץ. ובימינו - מתוך ראיית ההיסטוריה הכוללת של עם ישראל, הדרך אותה זכינו לעבור, הפריחה והצמיחה - גדלה השמחה שלנו. הטבע הפורח אינו מובן מאליו עברנו, אלא מהווה אישור אלוקי לשביעות הרצון של הקב"ה מאיתנו ולהתקדמות שלנו בתהליך הגאולה, כפי שמוסבר במסכת סנהדרין צ"ח עמוד א': "ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה,

שנאמר "ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופר'כם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא" (יחזקאל ל"ו, ח)". מתוך השמחה על פריחת המדינה והארץ והשמחה בזכות להיות חלק מתהליך התקומה, עלינו לפתח אחריות כלפי הטבע והשמירה עליו. אחריות שנובעת מתוך הכרת הטוב ומחויבות לתהליך של כינון "ממלכת פהנים וגוי קדוש" (שמות י"ט, ו).

שיעור זה עוסק במתח שבין שימור לפיתוח. אנו שמחים בפיתוח שיש בארץ ישראל ורואים בהתקדמות בשורה אלוקית. מתוך כך אנו מקפידים לשמור על הארץ ולהשתמש בטבע באחריות ובמידה, על מנת שגם הדור הבא יזכה לשמון בפריחה של הגאולה. אחריות זו נובעת הן מהרצון הפשוט לשימור כדור הארץ והן מקיום דבריו של הקב"ה לאדם הראשון: "בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם הראשון, נטלו והחזירו לפני כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחים המה! וכל מה שבראתי, בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ולא תחריב את עולמי, שאם קלקלת, אין מי שיתקן אחריך". (קהלת רבה ט')

שנוכה בעז"ה לשמון בברכת ה' עלינו, בארץ ובמדינה.

למעבר לשיעור באתר "מפתח הלב" יש ללחוץ כאן

מעגל קשרי פרט קבוצה - אחריות לסביבה

1